

**Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Humanitar Kolleci**

Təsdiq edirəm:

Tədris işləri üzrə direktor müavini:

_____ İ.Əyyubova

"__" "__" _____ " 2019-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: Meşə və meşə park təsərrüfatı

Şöbə: Pedaqoji

Fənn Birləşmə komissiyası: Kimya biologiya və meşəçilik.

I.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Bəzək bağçılığı

Kodu:

Tədris ili: (2019 tədris ili)   semestr: payız

Tədris yükü: cəmi: 60saat. Auditoriya saati - (30 saat müəhazirə, 30 saat seminar)

Tədris forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 4 kredit

Auditoriya N:

Saat: I və II günlər. 8³⁰ - 13⁴⁵

II.Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: Kərimova Cəsarət Tahir qızı

Məsləhət günləri və saati: III və V günlər. 14⁰⁰ – 15⁰⁰

E-mail ünvanı: kerimovacesaret1@gmail.com

FBK-nın ünvanı: Lənkəran ş. Ş.Axundov,31

III.Tövsiyyə olunan dərslik, dərs vəsaitivə metodik vəsaitlər:

Əsas

1.Əliyev C.Yusifov H.Bəzək bağçılığı.Gəncə 1993

2.Həsənov Z.M.Əliyev C.M.Meyvəçilik.Bakı 2011,519 s

3. İbadlı O.Ağamirov Ü.Bayramov A.Gülçülük.B..2003

4. İbadlı O.Mehdiyev A.Abşeron əraitində sarmaşan bitkilərin becərilməsi.B.2006

5. İnternetresursları.

IV. Fənnintəsviri.

Proqram tədris planında “Bəzək bağçılıq” fənni üzrə nəzərdə tutulmuş bütün məsələləri əhatə edir. Tələbə bu proqram əsasında formalı ağac və kolların yaradılmasında istifadə edilən mexanizmlər, qurğular, dayaqlar, alət və avadanlıqlarla tanış olur, onların istifadə yollarını öyrənir, hər bir bəzək formasının yaradılması prinsipiini mənimsəyir, onun praktik icrasını həyata keçirir və landşaft quruculuğunda onların yerini müəyyənləşdirməyi öyrənir.

V. Davamiyyətə verilən tələblər:

Dərsdə davamiyyətə görə verilən maksimum bal 10 baldır. Balın miqdarı əsasən: tələbə semestr ərzində fənn üzrə bütün dərslərdə iştirak etdiyi halda ona 10 bal verilir; semestr ərzində fənnin tədrisinə ayrılan saatların hər buraxılan 10%- nə 1 bal çıxılır; Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı normativ sənədlərdə müəyyən olunmuş həddən yuxarı (25%-dən çox) olduğu halda tələbə həmin fənnin imtahana buraxılmır və onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır və sonradan onun haqqında müvafiq qərar qəbul edilir.

VI. Qiymətləndirmə:

semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 10 bal sərbəst işlərin tərtib olunmasına görə, 10 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə, 20 bal kollektivlərə görə, 10 bal dərslərə davamiyyətinə görə.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatədən 5 sual daxil edilir.

Qiymətmeyarları aşağıdakılardır:

-10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başadüşür, cavabı dəqiq və hərtərəfli dir.

-9 bal- tələbə keçilmiş material tam başadüşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açılır.

-8 bal- tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlar ayol verir;

-7 bal- tələbə keçilmiş material başadüşür, lakin nəzəricə hətdən bəzi məsələləri əsaslandırabilmir

-6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.

-5 bal- tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.

-4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi əhvlər ayol verir;

-3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırabilmir;

-1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.

-0 bal- sual cavabı yoxdur.

Tələbənin imtahan da topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır.

Əkstəqdir dətələbənin imtahan göstəriciləri semester ərzində tədris fəaliyyətinə təcəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahana qədərki ballar əsasında)

91-100 bal- əla (A)

81-90 bal- çox yaxşı (B)

71-80 bal- yaxşı (C)

61-70 bal- kafi (D)

51-60 bal – qənaətbəxş (E)

51-baldan aşağı- qeyri-kafi (F)

VII. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Kollecın daxili nizam –intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülecək.

VIII. Təqvim mövzu planı.

№»	Keçirilən <u>mühazirə və seminar</u> mövzularının məzmunu	Saat		Tarix
		Mühazirə	Seminar	
	Mühazirə və seminar mövzuları	Mühazirə	Seminar	
1.	Mövzu №1 Bəzək bağçılıq fənninin predmeti, məqsəd və vəzifələri Plan: 1. Bəzək bağçılıq fənninə giriş, fənnin digər elmlərlə əlaqəsi 2. Bağ və bağçaların insan həyatında rolu	2	2	
2.	Mövzu №2. Bəzək bitkilərinin təsnifatı Plan: 1. Bəzək bitkilərinin mənşə mərkəzləri 2. İynəyarpaqlı bitkilər qrupunun təsnifatı 3. Qızılgül və bəzək bitkilərinin təsnifatı	2	2	
3.	Mövzu №3. Bəzək bitkilərinin artırılması Plan: 1. Bəzək bitkilərinin toxumla artırılması 2. Bəzək bitkilərinin vegetativ artırılması 3. Ağac və kol bitkilərinin tingliyi	2	2	

4.	<p>Mövzu №4.Ağac və kol bitkiləri</p> <p>Plan:</p> <p>1.İynəyarpaqlı bitkilərin xarakteristikası</p> <p>2.Şam fəsiləsi bitkiləri</p>	30	30	
5.	<p>Mövzu №5.Bəzək bağçılığı sərvi fəsiləsi və qaraçöhrə fəsiləsinə aid olan bitkilər</p> <p>Plan:</p> <p>1.Şam fəsiləsinə aid olan bitkilərin xarakteristikası.</p> <p>2.Qaraçöhrə fəsiləsi və istifadə qaydaları</p>			
6.	<p>Mövzu №6.Bəzək bağçılığının bağ və parkların</p> <p>Plan:</p> <p>1.Bəzək bitkilərinin müxtəlif formaları</p> <p>2.Bəzək bağçılığının tarixi</p>			
7.	<p>Mövzu №7.Ağac kol kol tipli ağac sarmaşan bitkilərin xüsusiyyətləri və istifadə istiqaməti.</p> <p>Plan:</p> <p>1.Ağac və kol bitkilərinin xüsusiyyətləri</p> <p>2.Sarmaşan bitkilərin xarakterik xüsusiyyətləri</p> <p>3.Ağac və kol bitkilərinin istifadə istiqaməti</p>			
8.	<p>Mövzu №8Təbii şəraitdə çətrin formaları və onun xarakteristikası</p> <p>Plan:</p> <p>1.Təbii şəraitdə çətrin formaları və onların xarakteristikası</p> <p>2.Çətirlərin əsas xarakteristikaları</p>			
9.	<p>Mövzu №9.Calaq vurmaqla çətir formalarının dəyişdirilməsi</p> <p>Plan:</p>			

	<p>1.Calaq formaları</p> <p>2.Calaq formalarını tətbiq etməklə çətir formalarını dəyişdirmək</p>			
10.	<p>Mövzu №10 Çətir formalarının qruplaşdırılması</p> <p>Plan:</p> <p>1.Təbii çətir formaları</p> <p>2.Təbii formalarının təsnifatı</p> <p>3.Mərtəbəli və mərtəbəsiz çətir formaları</p>			
11.	<p>Mövzu №11 Çülçülük təsərrüfatında kol qrup bitkiləri və soğanaqlı bitkilər</p> <p>Plan:</p> <p>1.Qızılgül bitkisinin bioloji xüsusiyyətləri</p> <p>2.Sarmaşan qrup güllərin becərilməsi tətbiqi sahələri</p> <p>3.Çay hibrid qrup güllərinin quruluşu,formaları</p>			
12.	<p>Mövzu №12.Gülçülük təsərrüfatı,qurulması,əhəmiyyəti.</p> <p>Plan:</p> <p>1. Kol bitkilərinin tarixi morfoloji təsviri və forması</p> <p>2. Soğa naqlı bitkilərin növləri,botanik təsviri</p>			
13.	<p>Mövzu №13 Bəzək bağçılığında ağac və kollarda çətir formalarının yaradılması.istifadə olunan qəliblər.</p> <p>Plan:</p> <p>1.Süni çətir formalarının yaradılmasında istifadə olunan qəliblər.</p> <p>2.Spaler tipləri kandelyabr vaza kubok U vari və U vari Vertyetipli formalar üçün qəliblər.</p>			
14.	Mövzu №14Budama üsulları			

	<p>Plan:</p> <p>1..... nizamlayıcı sanitar və cavanlaşdırıcı budama üsullarının təsviri və təhlili</p> <p>2.Yüngül orta və ağır budama dərəcələrinin təsviri və təhlili</p>			
15.	<p>Mövzu №15Çətirin formalaşdırılması,budanma vaxtı,dərəcəsi və texnikası.</p> <p>Plan:</p> <p>1.Təbii çətir formaları və onların yaradılması prinsipləri</p> <p>2.Dayaq süni çətir formalarının tipləri və yaradılması prinsipləri.</p> <p>3.Quru və yaşıl budamanın aparılması vaxtları</p> <p>4.Ağacların sayma texnikası</p>			

IX. Sərbəst işin mövzuları:

- 1.İynəyarpaqlı bitkilər qrupunun təsnifatı
- 2.Qızılgül və bitkilərinin təsnifatı
- 3.Bəzək bitkilərinin toxumla artırılması
- 4.Bəzək bitkilərinin vegetativ artırılması
- 5.Ağac və kol bitkilərinin tingliyi
- 6.İynəyarpaqlı bitkilərin xarakteristikası
- 7.Şam fəsiləsi bitkiləri
- 8.Şam fəsiləsinə aid olan bitkilərin xarakteristikası
- 9.Qaraçöhrə fəsiləsi və istifadə qaydaları
- 10.Bəzək bitkilərinin müxtəlif formaları.Təbii şəraitdə çətirin formaları və onların xarakteristikası
- 11.Calaq formaları
- 12.Calaq formalarını tətbiq etməklə çətir formalarını dəyişdirmək
- 13.Təbii çətir formalarının təsnifatı
- 14.Kol bitkilərinin tarixi morfoloji təsviri və formaları
- 15.Soğanaqlı bitkilərin növləri,botaniki təsviri
- 16.Qızılgül bitkisinin bioloji xüsusiyyətləri
- 17.Mərtəbəli və mərtəbəsiz çətir formaları
- 18.Kol bitkilərinin tarixi morfoloji təsviri və forması
- 19.Sarmaşan qrup güllərin becərilməsi tətbiq sahələri
- 20.Yüngül orta və ağır budama dərəcələrinin təsviri və təhlili

X. KOLLOKIVUM I

1. Kiçik qrup uşaqlarının Qışda və yazda və yayda təbiətlə tanışlıqı metodikası
2. Orta qrup uşaqlarının qışda və payızda təbiətlə tanışlıqı metodikası
3. Orta qrup uşaqlarının yazda və payızda təbiətlə tanışlıqı metodikası
4. Böyük qrup uşaqlarının təbiətlə tanışlıqı metodikası
5. Məktəbhazırlıq qrup uşaqlarının təbiətlə tanış edilməsi üzrə işin metodikası
6. Planlaşdırma. Planlaşdırmanın növləri
7. Diyarşünaslıq. Diyarşünaslıq materiallarından istifadə
8. Təbiətlə tanışlıqın şərtləri. Kiçik qruplarda təbiət guşəsinin təşkili
9. Təbiət guşəsinin təşkili. Orta və böyük qruplarda təbiət guşəsinin təşkili
10. Təbiət guşəsinin sakiləri. Otaq bitkiləri.
11. Omurğasızlar
12. Suda –quruda yaşayanlar.

KOLLOKIVUM II

1. Təbiət guşəsində saxlanılan quşlar
2. Quş qəfəsinin quruluşu
3. Təbiət guşəsində saxlanılan xırda məməlilər
4. Quşların xəstəlikləri və onunla mübarizə üsulları
5. Bitkilərin çoxaldılması üsulları
6. Həyətyanı sahədə meyvə ağacları və kolların yerləşdirilməsi
7. Meyvə və giləmeyvə kollarının əkilməsi və ziyanvericilərdən qorunması
8. Torpaq sahəsinin təlim-tərbiyyəvi əhəmiyyəti və həyətyanı sahəsinin təşkili
9. Çiçəkliyin salınması
10. Bostan sahəsinin planlaşdırılma qaydaları. Bostan bitkiləri
11. Bağ sahəsinin salınması qaydaları.
12. Ev heyvanları. Kiçik qrup uşaqlarının heyvanlarla tanış edilməsi metodikası.

XI. İmtahan sualları:

1. Bəzək bağçılıq fənninin məqsəd və vəzifələri
2. Bağ və bağçaların insan həyatında rolu
3. Bəzək bitkilərinin mənşə mərkəzləri
4. İynəyarpaqlı bitkilər qrupunun təsnifatı
5. Qızılgül və bəzək bitkilərinin təsnifatı
6. Bəzək bitkilərinin toxumla artırılması
7. Bəzək bitkilərinin vegetativ artırılması
8. Ağac və kol bitkilərinin tingliyi
9. İynəyarpaqlı bitkilərin xarakteristikası

- 10.Sərv bitkiləri fəsiləsinə aid olan bitkilərin xarakteristikası
- 11.Şam fəsiləsi bitkiləri
- 12.Qaraçöhrə fəsiləsindən bitkilər və onlardan istifadə qaydası
- 13.Bəzək bağçılığının tarixi
- 14.Bəzək bitkilərinin müxtəlif formaları
- 15.Ağac və kol bitkilərinin xüsusiyyətləri
- 16.Sarmaşan bitkilərin xarakterik xüsusiyyətləri
- 17.Ağac və kol bitkilərinin istifadə istiqaməti
- 18.Təbii şəraitdə çətrin formaları
- 19.Çətirlərin əsas xarakteristikaları
- 20.Təbii çətir formaları.Habibus
- 21.Təbii formalarının təsnifatı
- 22.Mərtəbəli və mərtəbəsiz çətir formaları.
- 23.Qızılgül bitkisinin bioloji xüsusiyyətləri
- 24.Sarmaşan qrup güllərin becərilməsi tətbiqi sahələri
- 25.Çay hibrid qrup güllərinin quruluşu,formaları
- 26.Kol bitkilərinin tarixi morfoloji təsviri və forması
- 27.Soğanaqlı bitkilərin növləri,botanik təsviri
- 28.Sadə və mürəkkəbkordonlar
- 29.Sadə və mürəkkəb kordonlar.
- 30.Klassik və yastı palmetlər.Onların forma müxtəlifliyi və xüsusiyyətləri.
- 31.Kordonların forma müxtəlifliyi.
- 32.Calaq formaları
- 33.Göz calağı və Qələm calağının xüsusiyyətləri

- 34.Kol bitkilərinin tarixi morfoloji təsvir və forması
- 35.Forma verici və nizamlayıcı budama üsullarının təsviri və təhlili
- 36.Sağlamlaşdırıcı və cavanlaşdırıcı budama
- 37.Yüngül,orta və ağır budama üsullarının təsviri və təhlili
- 38.Təbii çətir formaları və onların yaradılması prinsipləri
- 39.Quru və yaşıl budamanın aparılması
- 40.Şah budaqlı və Şahbudaqsız və kol tipli formaların xarakterik xüsusiyyətləri
- 41.Bəzək bitkilərinin müxtəlif formaları
- 42.Calaq formalarının qruplaşdırılması
- 43.Ağac bitkilərinin calaq yolu ilə çoxaldılması
- 44.Budama üsulları
- 45.Bağ qayçıları,misarlar,bağ pıçaqları,calaq pıçaqları
- 46.Bitkilərə forma vermə əməliyyatı
- 47.Budamanik aparılmasında fizioloji qanunauyğunluq
- 48.Yaşıl heykəltaraşlıq nümunələri və onların yaradılması texnikası
- 49.Alətlərin sazlanması üçün ləvazimətlər.
- 50.Budama üsulları budamanın vaxtı və dərəcəsi

XII. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

Fənnin tədrisinin sonunda tələbələr Ətraf aləmlə tanışlıq və təbiətin tədrisi metodikasını kursundan müəyyən biliklərə malik olmalı, o cümlədən fənn haqqında fikirlərini əsaslandırmağı bacarmalıdır.

və təbiətin tədrisi fənninin tədrisi zamanı tələbələrə ətraf aləmlə tanışlıq müxtəlif bölmələrinin və praktik tətbiqini öyrədilməsi fənn üzrə qoyulan əsas tələblərdən biridir. Ətraf aləmlə tanışlıq və təbiətin tədrisi metodikasını fənninin tədrisi zamanı qoyulan tələblər aşağıdakı kimidir:

- Mühazirə mətninin hazırlanması,
- test tapşırıqları,
- referatları,
- imtahansualları,
- fərditapşırıqlar,
- tətbiqiməsələlər.

Öyrənəntənışolur:

- “Ətraf aləmlə tanışlıq və təbiətin tədrisi metodikası” fənninininikişafınınaktualistiqamətvəproblemləri
- “Ətraf aləmlə tanışlıq və təbiətin tədrisi metodikası” fənnininöyrənilməsininyeri, roluvəməvqeyi
- “Ətraf aləmlə tanışlıq və təbiətin tədrisi metodikası” fənninindigərəlmərləqarşılıqlıəlaqəsi

XII. Tələbələrinfənnhaqqındafikrininöyrənilməsi:

“Ətraf aləmlə tanışlıq və təbiətin tədrisi metodikası”fənninin sillabusu“Məktəbəqədər təlim və tərbiyə.”ixtisasının tədris planı və Ətraf aləmlə tanışlıq və təbiətin tədrisi metodikası fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus «Kimya,Biologiyavə meşəçilik» FBK-da müzakirə edilərək, təsdiq edilmişdir (2019-ci il, protokol № 1).

Fənn müəllimi:

Kərimova Cəsarət

FBK sədri:

Şahverdiyeva İlahə